

פנינים יקרים, רעיונות מכריקים, סיפורים נפלאים,
מתוך שיעורי הרב הגאון המשפיע,
פה מפיק מרגליות
רבי מאיר צוויבל שליט"א
מחבר ספרי נר המאיר

פניני המאיר

‘והאיש משה עניו מאוד מכל האדם
אשר על פני האדמה’.

הקשו בספה"ק, היאך היה משה
רבינו עניו מאוד יותר מכל האדם,
הלא בעיניו ראה גודל מעלתו,
הגבורה, והיה הקב"ה מדבר עמו
פה אל פה באספקלריא המאירה
מה שלא זכה לה שום אדם
מעולם, וכיצד היה יכול להחשיב
את היהודי הפשוט יותר ממנו.

ונראה לתרץ בס"ד, בשנקדים יסוד
נפלא מאוד המובא בספר ערוגת
הבושם (חיי שרה) על הפסוק (תהלים
קא ו) ‘עיני בנאמני ארץ לשבת
עמדי, ותו"ד, דיש לדקדק בלשון
הכתוב בתרתי, מהו ‘עיני בנאמני
ארץ’, היה לו לומר בחסידי ארץ,
או בצדיקי ארץ, מהו ‘בנאמני’.
עוד צריך ביאור מדוע נקט דווקא
ארץ, ולא אמר ‘עיני בנאמני
רוח’ למשל, שכבר מצינו כלשון
הזה במקרא, כדכתיב ‘נאמן רוח
מכסה דבר’ (משלי יא ג).

וביאר על פי מאמר חז"ל (בר"ה):
‘למה נקרא שמה ארץ, שרצתה
לעשות רצון קונה, דהנה איתא
בחולין (ב): ‘אמר רבי יהושע בן
נברא, כל מעשה בראשית בקומתן
נברא, בדעתן נברא, בצבינם
נברא, והיינו ששאלו את כל
הברואים אם רצונם להברא כך
ובתבנית זו שנבראו בה והם
הסכימו, והנה, לכאורה, כאשר
שאל הקב"ה את הארץ אם רצונו
להברא, היה לו לומר ‘רבונו של
עולם, הלוא בראת בעולמך שמים

מאמר המאיר

אהרן השפייע בהדלקת המנורה מדת
הבושה שזכו לה בעת מתן תורהלהגיד שבחו של
אהרן שלא שינה

בפרשתן (במדבר ח ג): ‘ועש כן אהרן וגו’, וברש"י:
‘להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, וכבר
תמחו המפרשים,
וכי עלתה על דעתינו
שאהרן הכהן שינה
מצויו ה' יתברך! ומדוע הוצרך הכתוב
להדגיש ולספר
שבח זה שלא שינה.

דיני שבועה
במודה
במקצת
נתחדשו רק
לאחר מתן
תורה שבו
זכו ישראל
למדת הבושה

ונראה ליישב
בהקדם מה שיש
לבאר במשנה
באבות (פ"א מ"ב):
‘הלל אומר, הוי
מתלמידיו של אהרן
הכהן, אוהב שלום
ורודף שלום אוהב
את הבריות ומקרבן
לתורה. ויבואר על

פי דברי הגמרא בשבועות (מב): ‘אמר רבה,
מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה
ישבע, חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל
חובו, והאי בכוליה בעי דליכפריה, והאי דלא
כפריה משום דאין אדם מעיז פניו בפני בעל
חובו, והאי בכוליה

בעי דלודי ליה,
והאי דלא אודי ליה
אשתמוטי הוא
דקא מישתמיט
מיניה, סבר עד
דהוי לי זוזי
ופרענא
ליה, ואמר
ר ח מ נ א
רמי שבועה
עילויה כי היכי
דלודי ליה בכוליה,
ע"כ. נמצא
שכל עיקר ענין
השבועה נובע רק
מכח מדת הבושה,
דמבלעדי זה נאמן
מכח דין מיגו דאי
בעי כופר הכל.

והנה, המהרש"א
במסכת יבמות
(חידושי אגדות עט. ד"ה ג'
סינינים) כתב שמדת
הבושה קנו ישראל
במתן תורה, כי
באמת מצד טבען

בזכות סיום הש"ס זוכה
האדם להשפעות טובות
ברוחניות ובגשמיות כאחד

איתא בבבא בתרא (כה): ‘אמר רבי יצחק,
הרוצה שיחכים ידרי, ושיעשיר יצפין,
וסימני, שלחן בצפון ומנורה בדרום,
ובספרים הקדושים דנו רבות בענין זה,
כיצד יוכל האדם לזכות לשני המעלות
גם יחד, לחכמה ולעושר, דמודברי הגמרא
משמע שהם שני הפכים, ומי שיש לו זה
אין לו זה, וכבר נאמרו בזה דרכים הרבה
והדברים ידועים. אך ראוי להזכיר בזה דבר
מחודש שכתב בספה"ק ‘עטרת ישועה’ (ליקוטים
אות כד) ש'סיום הש"ס' עולה בגימטריא כמנין
‘צפון דרום’, כי על ידי לימוד תורה שבעל פה
נמשך לאדם גם אריכות ימים ושנים ועושר
וכבוד, וכל מיני השפעות טובות, לבד מחכמת
התורה, ויורש צפון ודרום גם יחד.

ובזה יש לפרש מה דאיתא בסיום הש"ס: ‘תנא
דבי אליהו, כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו
שהוא בן העולם הבא, שנאמר (חבקוק ג א) ‘הליכות
עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות’, והנה
בקדושת יו"ט כתב לבאר הגמרא, דאין הכוונה
שלא לגרוס ‘הליכות’ כלל, אלא תרוייהו אמת
נינהו, גם ‘הליכות’ וגם ‘הלכות’, ולפי האמור עולה
יפה, דכיון שסוים האדם את הש"ס נפתחים
לו ארובות השמים וזוכה לשני הענינים, הן
ל'הליכות עולם' דהיינו ההשפעות הגשמיות, והן
ל'הלכות', לחכמת התורה ולהשפעות רוחניות,
ואולי לכן מסיימין הש"ס במימרא זו.

מאמר המאיר

פניי המאיר

וכל צבאם, שהם כולם ברואים רוחניים זכים, ועומדים במרום במקום קדוש לשמש לפניך, ומדוע יגרע חלקי להיות בעולם השפל הזה, ולהברא מחומר מגושם ועב כל כך, וכל באי עולם דורכים עלי, רצוני להיות רוחני וקדוש. אך הוא לא אמר כך, רק כיון שהבין שרצון הקדוש ברוך הוא שיהיה ארץ לתכלית כל שהיא, מיד התבטל לגמרי לפניו והסכים להברא כרצונו יתברך, לכן נקראה בשם ארץ שעשתה רצונו של הקדוש ברוך הוא. עכתודה"ק.

ובזה יש לתרץ, דהנה משה רבינו ודאי הכיר גודל מעלתו ועבודתו הנשגבה, אך הוא חשב שאדרבה, מעלתם של בני ישראל פשוטי העם גדולה ממנו, שהרי כל הברואים לצביונם נבראו, והוא נפל בחלקו להיות רבן של ישראל ובעל השגה, וזהו זכות גדולה מאוד, ואין בזה מעלה כל כך שהסכים להבראות באופן זה, שהרי מי לא ירצה לזכות למדרגה זו ולהיות קרוב אל ה' יתברך בעולם הזה ובעולם הבא. אך פשוטי העם שנפל בחלקם להיות עבים ומגושמים, ולעבוד את ה' יתברך מתוך עביות הגשם וקוצר ההשגה, ואף על פי כן הסכימו לרצון ה' ולא עיכבו זהו מדרגה גדולה עד מאוד. וזהו שאמר הכתוב: 'והאיש משה עניו מאוד מכל האדם', מאי טעמא, 'אשר על פני האדמה', כיון שהם לומדים מן האדמה שעשתה רצון קונה והסכימה להיות בריאה שפלה בעולם, ואף הם נכנעים לרצון ה' ומסכימים להבראות בלי השגות כדי לעבוד את ה' יתברך ממקום שהוא רוצה.

*

עוד יש לתרץ הקושיא הנ"ל, היאך היה משה רבינו עניו מאוד מכל האדם אחר שידע את מדרגותיו הגדולות, דהנה דקדקו המפרשים, למה נקרא נסיון העקידה בשם 'עקידת יצחק'?

מסכת זו כהכנה לחג השבועות, שהרי כולנו מושבעים ועומדים מהר סיני, שם נשבענו לקיים את התורה והמצוות, לכן מן הראוי לעסוק בהלכות שבועה בכדי שנדע עד כמה חמורה היא השבועה ועד כמה צריכים לדקדק בקיומה. זאת ועוד, בין פסח לעצרת ישנם מ"ט ימים ובמסכת שבועות ישנם מ"ט דפים, וזה מכוון דף ליום דף ליום עד שנסיים בס"ד בערב חג השבועות. ע"כ המעשה.

ולפי דברינו אלו, יש להעמיס עוד בעומק כוונתו הקדושה, שמן הראוי להתכונן לחג השבועות דייקא עם מסכת שבועות, שהרי מקושרים זה לזה, ורק מכח חג העצרת מהני דיני שבועות כנ"ל.

שלש מדרגות לפני המנורה כנגד 'רחמנים, בישנים, גומלי חסדים'

והנה על פי האמור נתבאר לנו שעל ידי מידת הבושה נמנע האדם הן מעבירות שבין אדם לחבירו, כדמצינו בענין המודה במקצת, והן מעבירות שבין אדם למקום, כדאמרו בנדרים שם 'מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא'. ויש לומר שמטעם זה היה אהרן עולה שלש מעלות בגשתו להעלות את הנרות, דלכאורה לא היה כלל צורך בזה, שהרי כל גובהה של מנורה אינה אלא שמונה עשר טפחים, ולהנ"ל יש לומר שאהרן היה מעורר בזה

הן עזין שבאומות, אלא שהתורה מתשת את כחן ומשפיעה עליהם יראת שמים כדכתיב (שמות כ יז) 'ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו', דהוא ענין הבושה, כדאיתא במסכת נדרים (ג), ואמרו התם שהבושה מביאה לידי יראת חטא, ומי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני. עיי"ש. נמצינו למדים לפי האמור שרק משעת מתן תורה, שירדה בושה לעולם, רק אז התחדש ענין השבועה גבי מודה במקצת. ובזה אמרנו בטעמא דמילתא שחג העצרת שבו ניתנה תורה, נקראת בשם חג השבועות, כיון שרק מכח חג זה, זכינו לדיני שבועה.

ההכנה לחג השבועות על ידי מסכת שבועות

והנה מסופר שפעם אחת בליל יום טוב שני של פסח, אחר ספירת העומר, פנה הגאון רבי צבי הירש הלוי הורוויץ זצ"ל אל בנו הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע בהיותו ילד קטן, ושאלו לאמר 'איזו מסכת צריכים אנו ללמוד כעת?', נענה ואמר: 'עכשיו אנו צריכים להתחיל מסכת שבועות בכדי שנוכל לסיים אותה בערב חג השבועות', תמה האב: 'וכי באמת חושב אתה בני יקירי שמסכת שבועות עוסקת בעניני חג השבועות?!', לא ולא' ענה הבן, 'ידעתי גם ידעתי שמסכת שבועות עוסקת בעניני שבועה, אולם דווקא משום כך אמרתי שצריכים אנו ללמוד

הנהגת האדם בהיותו בדרך צריכה להיות שוה להנהגתו בבית

הנה ידוע המליצה על מה שאמרו חז"ל (שבת קטז). שפרשת 'ויהי בנסוע' היא ספר בפני עצמו, דבא לרמוז שכאשר האדם הוא במצב של 'ויהי בנסוע', והוא נמצא בדרכים רחוק מביתו ומסביבתו, אז מתנהג משונה מביתו, והוא עלול לעשות מעשים שלא היה מעלה על דעתו לעשותם בהיותו בביתו...

אמנם הצדיקים ועובדי ה' באמת הם עובדים את ה' יתברך בכל עת ובכל מקום ללא שינוי, בין בהיותם בבית בין בהיותם בדרך במקום שאין רואים, כל העתים שוות אצלם. וכמו שפירש הרה"ק הייטב לב זי"ע בשם אביו את הפסוק (במדבר ב יז) 'כאשר יחנו כן יסעו', שהפסוק מזהיר את האדם שכמו שהוא מתנהג בעת חנייתו בביתו כך לכל הפחות יתנהג גם בהיותו בדרך. עיי"ש.

והנה, מאחר שאמרו חז"ל שפרשת 'ויהי בנסוע' היא ספר בפני עצמו, נמצא שישנם שבעה ספרים בתורה, כדאיתא בגמרא שם. והנה אהרן הכהן הדליק במנורה שבעה נרות, כנגד אותם שבעה ספרים, ובזה יש לפרש מה שפירש רש"י ז"ל (במדבר ח א): 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה', כלומר, שלא היה אצלו שום שינוי בין הספרים, דהנהגה שלו ועבודת ה' יתברך שלו בפרשת 'ויהי בנסוע' היתה שוה לעבודתו בהיותו בבית, ואולי לכן קיבל בשכרו ענן הכבוד כמבואר בחז"ל (תענית ט). שנטל מהם טורח הדרך, והיה מגביה העמקים ומנמיך ההרים, כדי שלא ישונה הדרך מן היותם בבית.

פני' המאיר

ולא 'עקידת אברהם', הלא באמת היה הנסיון של אברהם, ועל כל פנים גם לו היה חלק נכבד בנסיון. ותירצו, דאצל אברהם אבינו, עם כל הקושי, לא היה הנסיון גדול כל כך, שהרי הוא בעצמו שמע מפי הגבורה את הציווי להעלות את יצחק בנו לעולה, מה שאין כן אצל יצחק, שלא שמע בעצמו את קול ה', רק שמע מאברהם שהקב"ה צוה לו כן, והיה לו אמונת חכמים, זהו נסיון גדול ביותר ולכן נקרא על שמו 'עקידת יצחק'.

על דרך זה יש לומר גם כאן, דמשה רבינו ברוב ענוותנותו אמה, אמת שאני עליתי למרום והגעתי למדרגות שלא הגיע אליהם ילוד אשה, אך אדרבה, דייקא משום זה אין עבודתי גדולה כל כך, שהרי אני בעצמי קיבלתי את התורה מפי הגבורה ושמעתי את כל הציוויים ממנו יתברך שמו, וכי חכמה היא לקיים מצוה ששומעים מפורש מפי הקב"ה?! אבל שאר בני ישראל שלא שמעו את קול ה' בדברו לבד מעשרת הדברות, רק הם קבלו את כל המצוות ממני, ואף על פי כן יש להם אמונת חכמים ומקפידים לקיים את התורה והמצוות, בוודאי עבודתם חשובה לאין ערוך, ולכן היה משה רבינו עניו מאוד מכל האדם.

והנה כאן במצות הדלקת הנרות נצטוה אהרן הכהן על ידי משה רבינו, כדכתיב (במדבר ח א-ב) 'וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל אהרן ואמרת אליו וגו', ולא שמע זאת מפי הגבורה בעצמו, אבל הכתוב מעיד עליו (שם ח א) 'ויעש כן אהרן כאשר צוה ה' את משה', דהיינו שעשה את העבודה באותה אמונה ובאותה התלהבות כמו משה רבינו ששמע את המצוות מפי ה' יתברך בכבודו ובעצמו, וזהו שכתב רש"י הק': 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה', דהיינו שלא שינה את אופן עשיית המצוה מפני שקבלו מכלי שני, אלא עשה אותו באותה מדירה כאילו שמע מפי הגבורה.

מאמר המאיר

שאמר לו משה רבינו 'לכך נבחרת', ולפי דברינו יש לפרש הכוונה דמשה רבינו הודיעו דבר זה, שדייקא בגלל מידת הבושה שלו שמחמתה היא ירא לגשת לעבודה, דייקא בגלל זה הוא נבחר לכך, כדי להשריש מדה זו אצל כל ישראל.

אי לאו מדת הבושה הוצרכו הרבה אנשים לסמות את עצמן

ובזה יתבאר הגמרא בפסחים (סו:) מה שאמר רב יוסף ביומא דעצרתא: 'אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא', דהנה ידוע שרב יוסף סגי נהור היה, וטעם הדבר מובא בראשונים (עיין תשובות הגאונים - שער תשובה סימן קע"ח, ר"ן על ה"ר"ף קידושין ג'), דרב היה נוהג עשר הנהגות של חסידות, וכשנסתלק

את שלש המעלות שהצטיינו בהם ישראל, ביישנים רחמנים וגומלי חסדים, ובה היה מונעם ומרחיקם מעבירות וממחלוקת. וזהו שרמזו חז"ל בלשון המשנה: 'הוי מתלמידיו של אהרן הכהן אוהב שלום ורודף שלום וכו', וכל זה כיצד?, על ידי שהיה 'מקרבן לתורה', כלומה, שהיה מקרבן ומעורר אצלם את מידת הבושה שקבלו בעת מתן תורה.

ובזה יש לבאר יפה את דברי רש"י הקדושים בפרשתו: 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה', פירוש, שלא עשה חילוק ושינוי מיום מתן תורה לחבירו, אלא בכח פעולותיו השווה את כל הימים כולם והשריש בהם את מדת הבושה כמו במתן תורה. ומה יומתק לפי זה מה שכתב רש"י בפרשת שמ"י (ויקרא ט ז) שהיה אהרן בוש וירא לגשת לעבודה, עד

הנחש הגנב

מעשה היה בירושלים עיר הקודש לפני כמאה שנה, במוכר ביצים אחד ששם לב לדבר פלא, בכל ערב הכין את הביצים בטבלאות זה על גב זה, על מנת שיהיו מוכנים למכרם למחרת, אך בכל בוקר כאשר הגיע לחנותו ראה שבטבלא העליונה חסרים כמה ביצים, בתחילה חשב שמאן דהו מתגנב לחנותו בכל לילה ומתכבד ב'נטילת ידים', אך גם לאחר שהחליף את המנעול וידע שאין שום פתח נסתר בחנותו נמשך הענין כמקודם ובכל בוקר נפקדו כמה ביצים ממקומם. הדבר חרה לו עד מאוד, גם משום שבימים ההם היו הביצים יקרים ונמכרים במנין, וההפסד היה ניכר, וגם על עצם ההעזה של הגנב.

לאחר שחשב והפך בדבר החל לחשוד בשכנו הסמוך לחנותו שהוא זה שחומד לעצמו מיבולו ומעשר לו מביציו, אמנם הוא לא ראה שום דרך שיוכל להכנס אך אפשר שהלה הסתיר את הפתח בצורה מחכומת באופן שנעלם מעיניו, או שמא השיג את המפתח של המנעול בדרך לא דרך, אך כיהודי ירא שמים לא החליט את הדבר רק קיבל זאת בגדר חשש בלבד, ופקח את עיניו על דרכיו ועל מעלליו.

בינתיים המשיכה הגניבה בכל יום תמידין כסדרן והנזק היה כבד מנשוא, בצר לו הלך להתייעץ עם רבה של ירושלים הלא הוא הגאון רבי שמואל סאלאנט זי"ע, ואף שיתף אותו בדבר חשדו. שמע רבי שמואל את דבריו של המוכר ועצם את עיניו לזמן מה כמהרהרה, לאחר מכן נגער ופנה אל המוכר: 'שמע לעצתי, היום תקח שלושים ביצים ותבשל אותם היטב עד שיהיו קשים, ולאחר מכן תשים אותם בטבלא למעלה...', המוכר לא הצליח להבין, מה ירוויח מזה, להפסיד בידים שלושים ביצים?!, וכיצד ימנע זאת משכנו לשלוח יד ברכושו?! אך הוא התאזר עוז באמונת צדיקים, מה גם שחזקה על הרב שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן, וכל השומע לעצתו אינו מפסיד.

הוא הלך ובישל שלושים ביצים ובערב הניח אותם בראש הערימה ונעל את חנותו היטב, למחרת, כאשר פתח המוכר את הדלת נודעזע לראות את הגנב' בכבודו ובעצמו ממתין לו..., על קרקע החנות היה שרוע נחש גדול בלא רוח חיים, התברר שהנחש הגיע בכל ערב וכיבד את עצמו במנה הגונה של כמה ביצים, ועל ידי עצתו הגאונית של הרב אכל הנחש ביצים מבושלות ונחנק למות, ובה סר החשד מיהודי כשר.

ובזה יש לפרש (אבות פ"ב מ"ד): 'אל תדון את חבירך עד שתגיע למקומו', פירוש, שלא תמהר לחשוד ולדון את חבירך כפושע עד שתגיע למקום הגניבה ותראה בעיניך שגם אם ישנו רק צד רחוק שאינו אשם עדיין צריך אתה לדון לכף זכות.

מאמר המאיר

זכות הוצאת הגליון נתגרב לע"ג
הרה"ח ר' משה חיים
ב"ר אשר זעליג ע"ה
הונצח ע"י חתנו ידידנו
הרה"ח ר' דוד שטיינבערג הי"ו

ברכת מזל טוב

ידידנו הרבני הנכבד והמפואר
הר"ר ליפא רובין הי"ו
לרגל נישואי בתו למז"ט
עב"ג החתן תמים למעלות
כמר חיים צבי נ"ו
בן הרה"ח ר' יואל יאקאב הי"ו
יה"ר שהזיווג יעלה יפה וירוה רב
נחת דקדושה מכל יו"ח וכט"ס

לעילוי נשמת

מו"ה טובי' יוסף בן מו"ה משה ז"ל
לעפקאוויטש
נפטר י"ז סיון תשפ"ד לפ"ק
ת.נ.צ.ב.ה.

זכות פירסום הגליון נתגרב ע"י
ידידנו הרבני הנכבד והמפואר
הר"ר משה אליעזר לאנדא הי"ו
לרגל נישואי בנו
החתן אשר לעמיל נ"ו למז"ט
עב"ג

בת מו"ה ארי' דוב פאוועל הי"ו
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה
לרוות רב נחת דקדושה
מכל יו"ח וכט"ס

ולע"נ אמו האשה החשובה
והצנועה

אלטא זיסל רחל ב"ר אברהם זיידא
ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

שמים לישראל, 'כמה יוסף איכא בשוקא',
דכמה וכמה בני אדם היו צריכים לסמות את
עיניהם כמו שעשה רב יוסף בכדי שיוכלו
לעמוד בנסיגות הקשים המתחדשים בעולם
תדיר בכל יום, אבל עכשיו כיון שזכו למדת
הבושה הבאה מכח שבת קודש, שוב לא
במהרה הם חוטאים, ואינם זקוקים לעצות
בכגון זה.

לעולמו קבלו תלמידיו הבאים אחריו לקיים
כל אחד הנהגה אחת, ורב יוסף ורב ששת
קיבלו על עצמם שלא להביט לצדדין ולא
להסתכל חוץ לארבע אמות, ולא יכלו לעמוד
בזה עד שסימו את עצמן.

וזהו שאמר רב יוסף: 'אי לאו האי יומא דקא
גרים', דהיינו קבלת התורה שהשפיע יראת

ההתגברות במלחמת היצר רק בזכות הצדיק

מעשה באברך אחד מחסידיו הנאמנים של הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע שהיה
חתן אצל מתנגד, הלה לא ראה בעין יפה את נסיעותיו של חתנו אל הרב, ותדיר כשהיה
חוזר מליזענסק היה שואלו: 'מה קנית אצל הרבי שאי אפשר לקנות כאן?! לא חבל על
הביטול תורה?! וכי לא עדיף היה לפתוח בזמן הזה ספר מוסר כמו מסילת ישרים או
ראשית חכמה?!'

יום אחד פנה החותן אל חתנו החסיד ואמר לו: 'אני רוצה לבקר פעם אצל הרבי שלך,
אשמח מאוד אם תצרפני עמך בנסיעתך הבאה', כוונתו היתה להכנס בעצמו אל הרבי
'ר' אלימלך ולהציג לפניו את כל הטענות. ואכן בהזדמנות הראשונה נסעו השנים יחדיו,
ובהגיעם מליזענסק, תיכף אחר נטילת שלום פנה החותן אל הרבי 'ר' אלימלך ואמר לו:
'ברצוני לשאול אתכם מה שאני שואל תמיד לחתני, מדוע צריך לנסוע אל הרבי תמיד
כסדרן ולבטל את הזמן בדרכים, הרי מוטב היה אילו נשאר בביתו ומרוה את נפשו בספרי
תורה ויראה?!'

נענה הרבי 'ר' אלימלך ואמר לו: מצינו בתורה הקדושה שאחר ששמע יתרו את כל אשר
ה' למשה ולישראל עמו הגיע אל המדבר להיות עמהם, ופירש רש"י הק' (שמות יח א): 'מה
שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק', ונשאלת השאלה, אותה שאלה ששאלת
אתה, לאחר ששמע יתרו את כל הניסים והנפלאות שעשה ה' למשה ולישראל עמו מדוע
היה צריך לעזוב את כל אשר לו ולטרוח לבוא אחר ישראל אל המדבר, הלא היה יכול
להשאר בכבוד ובמנוחה בביתו ולעבוד את ה' מתוך הרחבת הדעת, החותן המתנגד נאלם
דום, אכן שאלה כהלכה. ורבי אלימלך המשיך: 'האמת היא שרש"י הק' בעצמו מקשה
קושיא זו, 'מה שמועה שמע ובא', כלומר איזה שמועה שמע שגרמה לו לעזוב את ביתו
ועירו ולנדוד למדבר שממה, מקום נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים? הרי כבר שמע
את הניסים הגדולים שעשה ה' יתברך לעמו ביציאת מצרים ובקריעת ים סוף, והתברר
אצלו מציאות הבורא, והיה יכול להשאר בביתו עם הכרה זו ולעבוד את ה' יתברך משם.
אכן משיב רש"י ומיישב את הקושיא: 'ומלחמת עמלק', דהיינו שיתרו אמנם ידע שאפשר
לו לעבוד את ה' יתברך גם מביתו, אך הוא ראה והבין שישנה 'מלחמת עמלק' תמידית,
דהיינו היצר שמתגבר על האדם תמיד בכל יום ומבקש להמיתו, ואפילו לאחר שכבר
הגיע להכרה שה' יתברך מנהיג את העולם והוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים עדיין
אינו מניח לו ומבלבל את ראשו ומסמא את עיניו לבל יראה את האמת הפשוטה, ומשתדל
להטיל לו ספיקות באמונה, וכנגד מלחמה זו אין שום עצה אלא לקום ולנסוע אל הצדיק
שהוא יכול לסייע בעדו, כי במחיצת הצדיק המלחמה קלה יותר, ומוצאים דרכים להתגבר
על היצר. ומטעם זה עזב יתרו את כל מנעמי העולם ויצא לגלות אל משה רבינו בכדי שהוא
יסייע בעדו לעמוד במלחמת היצר ויורה לו את דרך ה'.

לאחר ששמע החותן תשובה זו הפך הוא בעצמו להיות חסיד נלהב, ומני אז נסעו יחד
החותן וחתנו להתאבק בעפר רגלי הצדיק ולהנות מזיו אורו הגדול.

ובזה יש לפרש בפרשתו (במדבר י א): 'אל נא תעזוב אותנו וכו' והיית לנו לעינים', פירוש,
דמשה רבינו אמר ליתרו שצריך להשאר אצלו כדי שילמדו ישראל מזה, הצורך הגדול
לנסוע לצדיקים, וזהו 'והיית לנו לעינים' ממה שאתה דבקת בנו, זה ילמד לנו לקח הצורך
של נסיעה לעיני העדה, שיורה לנו את הדרך הנכונה בעבודת ה'.